

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

Tanskan hallitukselle

Kirjallinen kysymys Pohjoismaiden kansalaisten kotiin lähettämisestä

Pohjoismaiden neuvoston kansalais- ja kuluttajavaliokunta on viimeisten kolmen vuoden aikana käsitellyt Tanskan hallituksen käytäntöä palauttaa sosiaalipalvelujen tai toimeentulotuen tarpeessa olevia Pohjoismaiden kansalaisia kotimaahansa. Työn osana laadittiin vuonna 2010 valiokuntaehdotus koskien Pohjoismaiden kansalaisten karkottamista (A 1515/medborgar) sekä suositukset Pohjoismaiden kansalaisten karkottamisesta (*8/2010/medborgar) ja Pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen 7 artiklan tulkinnasta (*9/2010/medborgar).

Työn seurantana valiokunnan puheenjohtaja Satu Haapanen (vihr.) ja varapuheenjohtaja Martin Kolberg (A) esittävät Tanskan hallitukselle seuraavat kysymykset:

- 1) Tanska on vuosina 2004–2010 palauttanut kotimaahan 46 Pohjoismaiden kansalaista sosiaalipalvelujen tai toimeentulotuen tarpeen perusteella. Kuinka monta Pohjoismaiden kansalaista Tanska on palauttanut kotimaahansa sosiaalipalvelujen tai toimeentulotuen tarpeen perusteella viimeisten kolmen vuoden aikana eli vuosina 2011–2013?
- 2) Mikä on Tanskan vuotuinen rahallinen säästö kotimaahan palautetuista Pohjoismaiden kansalaisista vuosina 2010–2013 eli viimeisten neljän vuoden aikana?
- 3) Tanskan aktiivista sosiaalipolitiikkaa koskevan lain kolmannen pykälän mukaan pysyvän avuntarpeen määritelmä toteutuu, kun henkilö tarvitsee toimeentulotukea puolen vuoden ajan. Onko Tanska sitä mieltä, että näin lyhyt ajanjakso antaa riittävän perustan sen arvioimiseen, onko kyse pysyvästä toimeentulotuen tarpeesta? Eikö kyseinen aikaraja – puoli vuotta – ole ristiriidassa 29. huhtikuuta 2004 annetun EU-direktiivin kanssa, joka koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella (2004/38/EY)?
- 4) Onko Tanska aktiivista sosiaalipolitiikkaa koskevan lain kolmannen pykälän valmistelutyössä ottanut huomioon 14. kesäkuuta 1994

- hyväksytyt pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen ja harkitseeko Tanska lain kolmannen pykälän kohtien 4, 5 ja 6 järjestyksen muuttamista, sillä ne saattavat oikeustieteen tohtori Kirsten Ketscherin mukaan vaikuttaa kielteisesti Pohjoismaiden kansalaisten oikeuksien tulkintaan (lähde: *Undring og erkjennelse* -teoksen artikkeli *Hjemsendelse af nordiske statsborgere – en kritisabel dansk praksis*, 2013)?
- 5) Tanskan aktiivista sosiaalipolitiikkaa koskevan lain kolmannen pykälän kohdassa 5 todetaan, että pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen piiriin kuuluvia henkilöitä ei voi palauttaa, jos he ovat asuneet maassa laillisesti kauemmin kuin kolme viimeistä vuotta. Henkilöt, jotka ovat 11. joulukuuta 1953 hyväksytyt sosiaali- ja lääkintäapua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen piirissä, voidaan palauttaa kotimaahansa ainoastaan tämän yleissopimuksen säädösten puitteissa. Miksi Tanskan tekstiin on lisätty "kauemmin kuin" (kolme viimeistä vuotta) sillä seurauksella, että muotoilu nyt poikkeaa 14. kesäkuuta 1994 hyväksytystä pohjoismaisesta sosiaalipalvelusopimuksesta?
 - 6) Onko Tanskalla kotimaahan palauttamisen osalta yleinen taipumus soveltaa 14. kesäkuuta 1994 hyväksyttyä pohjoismaista sosiaalipalvelusopimusta vapaata liikkuvuutta käsittelevän EU-direktiivin 2004/38/EY (direktiivi Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella) sijaan siten, että pohjoismaista sopimusta käytetään aseena, eikä lisäsuojan tarjoajana Pohjoismaiden kansalaisille?
 - 7) Pohjoismaiden sosiaaliturat ovat niin samankaltaisia, että sosiaaliturismia ei luulisi esiintyvän maiden välillä. Tanskan vuonna 2011 antamassa ilmoituksessa Tanska muistuttaa, että kyse on hyvin vähäisestä määrästä Pohjoismaiden kansalaisia, joiden kohdalla Tanska on päättänyt kotimaahan palauttamisesta. Juuri tämän vähäisen määrän vuoksi on käsittämätöntä, että Tanska on valmis asettamaan hyvän maineensa vaakalaudalle niinkin harvan tapauksen vuoksi. Suuri taloudellinen taakka ei voi olla syynä siihen, että Tanska on päättänyt toimia asiassa toisin kuin muut Pohjoismaat. Miksi Tanska ei muuta käytäntöään?
 - 8) Ovatko Tanskan vapaaehtoiset sitoumukset kansainvälisten yleissopimusten ja sopimusten osalta sopusoinnussa suhteessa Tanskan käytäntöön palauttaa kotimaahan Pohjoismaiden kansalaisia, jotka ovat sosiaalipalvelujen tai toimeentulotuen tarpeessa? Liitteenä on lainauksia kansainvälisistä yleissopimuksista ja sopimuksista.

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

Kööpenhaminassa 17. syyskuuta 2013

Satu Haapanen (vihr.), puheenjohtaja
Martin Kolberg (A), varapuheenjohtaja

*Euroopan ihmisoikeussopimus*Artikla 8

"Oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta: 1. Jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiinsa ja kirjeenvaihtoonsa kohdistuvaa kunnioitusta. 2. Viranomaiset eivät saa puuttua tämän oikeuden käyttämiseen, paitsi kun laki sen sallii ja se on välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen ja yleisen turvallisuuden tai maan taloudellisen hyvinvoinnin vuoksi, tai epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella

(16)

Oleskeluluvan haltijaa ei saisi karkottaa niin kauan kuin hän ei aiheuta kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle. Siksi sosiaalihuoltojärjestelmään turvautumisesta ei saisi automaattisesti seurata karkottamistoimenpide. Vastaanottavan jäsenvaltion olisi tarkasteltava, onko kyse väliaikaisista vaikeuksista, ja otettava huomioon oleskelun pituus, henkilökohtaiset olosuhteet ja myönnetyn avustuksen määrä arvioidessaan, aiheuttaako henkilö kohtuuttoman rasituksen vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle ja voidaanko hänet karkottaa. Työntekijöihin, itsenäisiin ammattinharjoittajiin ja työnhakijoihin, siten kuin yhteisöjen tuomioistuimella on nämä määritellyt, ei missään tapauksessa saisi kohdistaa karkottamistoimenpidettä, paitsi yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä.

14 artikla

3. Karkottamistoimenpide ei saa automaattisesti olla seurauksena siitä, että unionin kansalainen tai hänen perheenjäsenensä turvautuu vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään.

4. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, unionin kansalaista tai hänen perheenjäseniään koskevaa karkottamistoimenpidettä ei saa missään tapauksessa toteuttaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta VI luvun säännösten soveltamista, jos:

- a) unionin kansalainen on työntekijä tai itsenäinen ammattinharjoittaja; tai
- b) unionin kansalainen on tullut vastaanottavan jäsenvaltion alueelle työnhakuun. Tässä tapauksessa unionin kansalaista tai hänen perheenjäseniään ei saa karkottaa niin kauan kuin unionin kansalainen voi esittää näyttöä siitä, että hän jatkaa työnhakua ja että hänellä on todellisia mahdollisuuksia löytää työtä.

*Helsingin sopimus*2 ARTIKLAOikeudellinen yhteistyö

Lakeja ja muita määräyksiä laadittaessa Pohjoismaissa on muiden Pohjoismaiden kansalaisia kohdeltava yhdenvertaisesti oman

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

maan kansalaisten kanssa. Tämä koskee yhteissopimuksen soveltamisaluetta.

15 ARTIKLA

Sosiaalinen yhteistyö

Sopimuspuolten on toimittava siihen suuntaan, että jonkin Pohjoismaan kansalainen oleskellessaan muussa Pohjoismaassa mahdollisimman laajalti pääsee osalliseksi oleskelumaan omille kansalaisilleen tarjoamista sosiaalisista eduista.

Pohjoismainen sosiaalipalvelusopimus, 14. kesäkuuta 1994

7 ARTIKLA

Suoja kotiin lähettämistä vastaan

Pohjoismaan kansalaista ei saa lähettää kotiin sillä perusteella, että hän on sosiaalipalvelujen tai toimeentulotuen tarpeessa, jos hänen perhesuhteensa, siteensä asuinmaahan tai muut olosuhteet puoltavat hänen jäämistään sinne, eikä missään tapauksessa, jos hän viimeisen kolmen vuoden ajan on laillisesti asunut maassa.

9 ARTIKLA

Pitempiaikaisen hoidon tai huolenpidon tarpeessa olevien henkilöiden muutto toiseen Pohjoismaahan

1. Kun henkilö, johon sovelletaan sopimusta, on pitempiaikaisen hoidon tai huolenpidon tarpeessa ja toivoo voivansa muuttaa Pohjoismaasta toiseen Pohjoismaahan, johon hänellä on erityisiä siteitä, kahden maan vastuussa olevien viranomaisten tulee edistää muuttoa, jos se parantaa asianomaisen henkilön elämäntilannetta.

2. Lähtö- ja tulomaan vastuussa olevat viranomaiset voivat muuttoa koskevan sopimuksen osana päättää hoidon tai huolenpidon aiheuttamien kustannusten jakamisesta maiden viranomaisten välillä.

3. Jos toisessa kappaleessa tarkoitettu sopimus koskee sairaanhoidosta aiheutuvien kustannusten jakamista, sitä on pidettävä 15. päivänä kesäkuuta 1992 tehdyn Pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen 23 artiklan ensimmäisessä kappaleessa tarkoitettuna sopimuksena.

13 artikla

Viranomaisten ja toimielinten yhteistyö

2. Lapsia koskevassa yhteistyössä tulee kiinnittää erityistä huomiota lapsen tarpeisiin, hänen mahdollisuuksiinsa olla yhteydessä niihin henkilöihin, jotka ovat erityisen tärkeitä hänelle sekä lapsen omiin toivomuksiin.

Yleissopimus lapsen oikeuksista, 20. marraskuuta 1989

12 ARTIKLA

1. Sopimusvaltiot takaavat lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, oikeuden vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

2. Tämän toteuttamiseksi lapselle on annettava erityisesti mahdollisuus tulla kuulluksi häntä koskevissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa toimissa joko suoraan tai edustajan tai

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

asianomaisen toimielimen välityksellä kansallisen lainsäädännön menettelytapojen mukaisesti.

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1

Pohjoismaiden neuvosto

E 46/2013

Liitteet:

- Otteita kansainvälisistä sopimuksista

Tekijä(t):

Satu Haapanen (vihr.) ja
Martin Kolberg (A)

Vastaanottaja(t):

Tanskan hallitus

Dnro 13-00260-1